

Sex trasiga telefoner och en nyfiken man

Berättelse

Den 4 mars 1878 var en helt vanlig dag i en mycket liten verkstad i Stockholm. Verkstaden låg på Drottninggatan och bestod av ett enda rum: ett gammalt kök på bara tretton kvadratmeter. Där satt Lars Magnus Ericsson, trettioett år gammal, och arbetade med telegrafer och andra finmekaniska instrument. Han hade en ovanlig skicklighet med händerna, och ryktet om att han var noggrann hade börjat spridas i staden.

Den här dagen kom en handlare vid namn Numa Peterson in med ett ovanligt uppdrag. Han hade sex telefoner som inte fungerade, och han ville att Lars Magnus skulle laga dem. Telefonen var nämligen en alldeles ny uppfinning, och nästan ingen i Sverige hade ännu sett en på nära håll. De få apparater som fanns i landet kom från utländska tillverkare, framför allt från företagen Bell och Siemens.

Lars Magnus fick bara några kronor för arbetet, och i pengar räknat betydde det nästan ingenting. Ändå skulle just den dagen visa sig vara en vändpunkt. Det var första gången en telefon över huvud taget nämndes i företagets böcker – och det blev början på något som Lars Magnus själv knappast kunde ana.

I stället för att bara skruva ihop telefonerna igen gjorde han något typiskt för honom. Han tog isär dem helt och hållet och studerade varje liten del. Han ville inte bara laga apparaterna, utan förstå dem. Eftersom telefonen ännu inte var patenterad i Sverige fanns det heller inget som hindrade honom från att undersöka andras konstruktioner i detalj. Ju längre han tittade, desto tydligare insåg han en sak: han skulle kunna bygga en telefon själv, och dessutom göra den både bättre och billigare.

Det dröjde inte länge förrän tanken blev verklighet. Senare samma år, den 14 november 1878, levererade han sina första egna telefoner till företaget Bredenberg. Lars Magnus brukade själv säga att hans styrka inte låg i att uppfinna något nytt, utan i att bygga andras idéer i en mer praktisk och välgjord form.

Så började ett av världens största telefonföretag – inte med en stor uppfinning eller mycket pengar, utan med sex trasiga telefoner, ett trångt kök och en man som inte kunde låta bli att ta isär saker för att se hur de fungerade.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
en verkstad	ett rum där man bygger och lagar saker
finmekanisk	som handlar om mycket små och noggranna delar
ett rykte	det folk säger om någon

ORD	FÖRKLARING
noggrann	som gör saker försiktigt och exakt
ett uppdrag	en uppgift man får av någon
en uppfinning	något nytt som någon har skapat
en tillverkare	ett företag som gör en vara
en vändpunkt	ett tillfälle då något börjar bli helt annorlunda
att ta isär	dela en sak i delar för att se hur den fungerar
patenterad	skyddad av lagen, så att bara en får tillverka något
en konstruktion	hur en sak är byggd och satt ihop
att leverera	lämna en vara till någon

Läsförståelsefrågor

1. Hur beskrivs verkstaden där Lars Magnus arbetade?
 1. en stor, modern fabrik
 2. ett litet, gammalt kök på tretton kvadratmeter
 3. ett kontor mitt i staden
2. Varför var det ovanligt att laga just telefoner år 1878?
 1. telefonen var en helt ny uppfinning som nästan ingen i Sverige hade sett
 2. det var förbjudet att laga telefoner
 3. telefoner var billiga och fanns överallt
3. Vad gjorde Lars Magnus i stället för att bara skruva ihop telefonerna?
 1. han slängde dem
 2. han tog isär dem helt och studerade varje del
 3. han skickade dem tillbaka olagade
4. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Lars Magnus fick mycket pengar för att laga de sex telefonerna.
 2. Telefonen var ännu inte patenterad i Sverige.
 3. Lars Magnus levererade sina första egna telefoner till Bredenberg samma år.
5. Förklara med egna ord varför den 4 mars 1878 kallas en vändpunkt. (öppen fråga)
6. Texten säger att Lars Magnus "inte kunde låta bli att ta isär saker". Vad säger det om honom som person? (inferens)
7. Lars Magnus sa att hans styrka inte låg i att uppfinna nytt, utan i att bygga andras idéer bättre. Vad menade han med det? (inferens)
8. Varför kan man säga att en liten, vanlig dag ändå fick stora följder? (inferens)

Facit

1. ett litet, gammalt kök på tretton kvadratmeter
1. telefonen var en helt ny uppfinning som nästan ingen i Sverige hade sett
1. han tog isär dem helt och studerade varje del
1. nej (han fick bara några kronor, vilket nästan ingenting betydde) b) ja c) ja
- Exempel på svar: Det var första gången en telefon nämndes i företagets böcker, och det blev början på hans telefonbygge och ett av världens största telefonföretag.
- Exempel på svar: Att han var mycket nyfiken och ville förstå hur saker fungerade, inte bara använda dem.
- Exempel på svar: Att han inte hittade på telefonen själv, men att han var skicklig på att göra andras idéer mer praktiska, bättre och billigare.
- Exempel på svar: För att en liten händelse – att laga sex telefoner – väckte en idé hos honom som ledde till ett stort företag.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering. Att skriva av en mening rakt ur texten räcker inte – eleven ska visa förståelse.

FÖR LÄRAREN

Nivå B1 (sfi-d). Texten är skriven i preteritum och zoomar in på ett enda dokumenterat ögonblick (4 mars 1878) för att komplettera biografien, inte upprepa den. Tema: nyfikenhet och hur stora saker kan börja smått. Frågorna 5–8 tränar inferens. Notera att den exakta summan för reparationen anges som “några kronor” i texten, eftersom källorna uppger ett litet belopp (omkring tre kronor).

Diskussionsfrågor

- Lars Magnus ville förstå saker, inte bara använda dem. Är det viktigt att veta hur saker fungerar, eller räcker det att de gör det?
- Han var bättre på att förbättra andras idéer än på att hitta på helt nya. Är båda förmågorna lika värdefulla? Diskutera.
- Många stora företag och idéer har börjat i liten skala. Varför tror du att det är så vanligt?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en liten händelse i ditt liv som senare visade sig bli viktig.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Lars Magnus Ericsson (en.wikipedia.org/wiki/Lars_Magnus_Ericsson)
- Tekniska museet: Lars Magnus Ericsson (tekniskamuseet.se)
- Ericsson: Lars Magnus Ericsson 1876–1900 (ericsson.com/en/about-us/history)
- Historiesajten: Lars Magnus Ericsson (historiesajten.se)

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Lars Magnus Ericsson föddes 5 maj 1846 i Värmskog (Vegerbol), Värmland, och dog 17 december 1926 i Botkyrka. Han grundade verkstaden L.M. Ericsson & Co 1876 i Stockholm, först i ett litet rum på cirka 13 m² vid Drottninggatan. Företaget blev en av världens stora telefontillverkare. Han gick i pension 1900 och blev lantbrukare på Alby och Hågelby gård. Bilden visar honom på 1890-talet och är Public Domain (fotografen okänd).

